

ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN

OPINTO-OPAS

voimassa 1.8.2017 alkaen toistaiseksi

Oppaan vaatimukset koskevat hammaslääkäreitä, jotka ovat saaneet opinto-oikeuden erikoistumiskoulutukseen 1.8.2017 alkaen toistaiseksi.

Erikoishammaslääkärikoulutusta koskevat koulutusvaatimukset ovat tiedekunnan hyväksymät määräykset koulutuksen suorittamisesta, ja ne koskevat kaikkia erikoisaloja ja kaikkia erikoistuvia riippumatta opinto-oikeuden myöntämisaikajankohdasta. Koulutusvaatimusten lisäksi erikoistuva suorittaa tutkintonsa oman erikoisalansa opetussuunnitelman mukaisesti.

Sisällys

1. ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO	3
2. OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN JA YLIOPISTOON ILMOITTAUTUMINEN	4
3. KOULUTUSOHJELMAT JA NIIDEN PAINOTUSALUEET	5
4. KOULUTUKSEN TAVOITTEET JA RAKENNE	6
5. ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN SUORITTAMINEN	6
5.1 Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus	6
5.2 Teoreettinen koulutus	7
5.3 Johtamiskoulutus	7
5.4 Valtakunnallinen erikoishammaslääkärikuulustelu	8
5.4.1 Kuulustelun tavoitteet ja suorittaminen	8
5.4.2 Kuulustelujen arviointi ja tuloksista ilmoittaminen	9
5.4.3 Erikoishammaslääkärikuulustelun koordinointi	9
5.5 Arviointi ja erikoistuvan hammaslääkärin ohjaus	10
6. KOULUTUSTA JA PALVELUA KOSKEVIA YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ	11
6.1 Palveluajat	11
6.2 Poissaolojen ja keskeytysten vaikutus	11
6.3 Eri toimissa työskentely	12
6.4 Suoritusten vanheneminen	13
6.5 Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT)	13
7. TODISTUKSEN HAKEMINEN SUORITETUSTA KOULUTUKSESTA	14
8. LAILLISTAMINEN ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN JÄLKEEN	14
9. KRITEERIT YLIOPISTOSAIRAALAN ULKOPUOLISTEN KOULUTUSPAIKKOJEN HYVÄKSYMISELLE	15
9.1 Koulutuspaikkasopimus	15
9.2 Henkilökohtainen koulutusopimus	16
10. TEOREETTISEN KURSSIMUOTOISEN KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN	16
HAMMASLÄÄKETIETEELLISEN DIAGNOSTIIKAN KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Suupatologia	18
HAMMASLÄÄKETIETEELLISEN DIAGNOSTIIKAN KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Suuradiologia ...	20
HAMPAISTON OIKOMISHOITO	23
KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Karies- ja juurenhoidon oppi	25
KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Lasten hammashoidon oppi	27
KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Parodontologia	29
KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Protetiikka ja parentafysiologia	31
SUU- JA LEUKAKIRURGIA	33
TERVEYDENHUOLTO	35

1. ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN HALLINTO JA PÄÄTÖKSENTEKO

Erikoishammaslääkärikoulutuksen parissa työskentelee monia toimijoita. Varsinainen päätäntävalta erikoishammaslääkärikoulutuksesta on sosiaali- ja terveysministeriöllä sekä lääketieteellisillä tiedekunnilla. Muut viranomaiset ja toimielimet ovat neuvoa-antavia tai niiden tehtävänä on koulutuksen kehittäminen ja koordinointi.

Sosiaali- ja terveysministeriö (STM) on ylin ohjaava viranomainen erikoistumiskoulutuksessa. STM antaa asetuksen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta. Asetuksessa säädetään koulutusohjelmista, niiden pituuksista, koulutukseen ottamisesta ja suorittamisesta ja siitä missä yliopistoissa erikoistumiskoulutuksen voi suorittaa.

Sosiaali- ja terveysministeriön alainen sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto (Valvira) myöntää hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon jälkeen hakemuksesta oikeuden harjoittaa hammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Myös erikoishammaslääkärin koulutuksen suorittaneet hakevat Valviralta erikoishammaslääkärin ammatinharjoittamisoikeutta.

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan tehtävänä on antaa lausuntoja ja tehdä aloitteita terveydenhuollon ammattihenkilöiden koulutuksesta, ammattitoiminnasta ja viranomaisten välisestä yhteistyöstä ([laki terveydenhuollon ammattihenkilöistä 559/1994](#) ja [1030/2000](#)).

Valtakunnallinen erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkäri- sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen koordinaatiojaosto. Sosiaali- ja terveysministeriö asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan terveydenhuollon ammattihenkilöiden neuvottelukunnan yhteydessä itsenäisesti toimivan koordinaatiojaoston, jonka tehtävänä on arvioida kansallisia erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksen sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksen tarpeita, sekä tehdä aloitteita koulutuksen kehittämiseksi. Jaoston kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Alueelliset neuvottelukunnat toimivat yliopistojen yhteydessä alueellisina yhteistyöeliminä erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksessa sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksessa ([Sosiaali- ja terveysministeriön asetus erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutuksesta sekä yleislääketieteen erityiskoulutuksesta 56/2015](#)). Neuvottelukunnassa ovat edustettuina yliopiston, erityisvastuualueen sairaanhoitopiirien kuntayhtymien sekä perusterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon toimintayksiköiden nimeämiä jäseniä sekä erikoistumiskoulutuksessa olevien edustus.

Lääketieteellisen tiedekunnan (koulutusyksikkö) toimivaltaan kuuluu päättää siitä, mitkä virat, toimet tai tehtävät ovat erikoishammaslääkärikoulutukseen soveltuvia koulutusvirkoja. Koulutusyksiköt hyväksyvät koulutussopimukset yliopistosairaalan ulkopuolisten koulutuspaikkojen kanssa. Koulutusyksiköt hyväksyvät erikoistumaan hakeutuvat koulutusohjelmiin, hyväksyvät koulutussuunnitelmat, nimeävät vastuuhenkilöt, kouluttajat ja kuulustelijat, käsittelevät palvelua ym. opintoja koskevia asioita sekä antavat todistuksen suoritetusta koulutuksesta. Koulutusyksiköt valvovat erikoishammaslääkärikoulutusta vastuualueensa sairaaloissa, terveyskeskuksissa ja muissa yksiköissä. Koulutusyksiköiden tulee toimia keskenään yhteistyössä perustaessaan koulutusohjelmia, vahvistaessaan koulutusvaatimuksia ja järjestäessään niihin kuuluvaa koulutusta.

- **Koulutusdekaani** myöntää opinto-oikeudet erikoistumiskoulutukseen sekä myöntää todistuksen suoritetusta koulutuksesta.
- **Ammatillisen jatkokoulutuksen toimikunnan** tehtävänä on vastata ammatillisen jatkokoulutuksen kehittämisestä ja koordinoinnista Oulun yliopiston vastuualueella. Toimikunta käsittelee erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukseen sekä yleislääketieteen erityiskoulutukseen liittyviä asioita, ohjaa koulutuksen käytännön toteutumista ja vastaa erikoislääkärien lisäkoulutusohjelmista.

- **Koulutusohjelman vastuhenkilö** toimii oman koulutusohjelmansa osalta asiantuntijana ja vastaa koulutusohjelman toteuttamisesta ja kehittämisestä. Vastuuhenkilön tulee hyväksyä erikoistuvan hammaslääkärin henkilökohtaiset opintosuunnitelmat (HOPS) sekä seurata ja arvioida koulutuksen ja oppimisen edistymistä. Vastuuhenkilö hyväksyy erikoistuvien hammaslääkärin opintosuoritukset osaksi koulutusta.

Yliopistollisissa sairaaloissa ja muissa koulutuspaikoissa, joiden kanssa on tehty koulutusso-
pimukset, suoritetaan erikoistuvien valinnat koulutusvirkoihin. Erikoistuvan hammaslääkärin valin-
nasta koulutusvirkaan neuvotellaan vastuuhenkilön kanssa.

Kouluttaja on koulutusohjelman vastuuhenkilön nimeämä. Hän vastaa osaltaan koulutuksen toteu-
tumisesta ja osallistuu arviointiin. Yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa kouluttajaksi
haluava hakee koulutusoikeuksia yliopistolta. Kun yliopisto on myöntänyt hänelle koulutusoikeudet,
vastaa ao. kouluttaja koulutuspaikan koulutusedellytyksistä ja osallistuu arviointiin.

Henkilökohtainen ohjaaja (tutor) on erikoistuvan hammaslääkärin tukihenkilö ja ohjaa erikoistuvaa
hammaslääkärinä tämän työtehtävissä ja huolehtii laaditun koulutus suunnitelman tarkoituksenmukai-
suudesta sekä teoriakoulutuksen että käytännön koulutuksen osalta. Ohjaaja osallistuu myös arvi-
ointeihin.

Erikoistuvan hammaslääkärin vastuulla on perehtyä koulutuksen pysyväismääräyksiin ja opinto-
oppaassa kuvattuihin oman erikoisalansa vaatimuksiin sekä laatia henkilökohtainen opintosuunni-
telma (HOPS) sekä pitää lokikirjaa saamastaan koulutuksesta. Lisäksi hänen tulee osallistua oman
oppimisensa arviointiin ja koulutuksen kehittämiseen.

2. OPINTO-OIKEUDEN MYÖNTÄMINEN JA YLIOPISTOON ILMOITTAUTUMINEN

Erikoishammaslääkärin koulutuksen aloittamisen edellytyksenä on hammaslääketieteen lisensiaatin
tutkinto, laillistaminen sekä kahden vuoden työskentely päätoimisesti hammaslääkärin kliinisissä teh-
tävissä. Erikoistumiskoulutusta säätelevän asetuksen (56/2015, 7§) mukaisesti erikoishammaslääkäri-
koulutusta suorittamaan voidaan ottaa henkilö, joka on saanut Suomessa oikeuden tai luvan harjoittaa
hammaslääkärin ammattia laillistettuna hammaslääkärinä ja joka on työskennellyt päätoimisesti ham-
maslääkärin kliinisissä tehtävissä vähintään kaksi vuotta. Jos työskentely hammaslääkärin tehtävissä
suoritetaan osa-aikaisesti, pitenee vastaavasti vaadittava palvelusaika. Opinto-oikeutta ei voida myön-
tää rajoitetun luvan perusteella, eli jos laillistus on määräaikainen tai johonkin tiettyyn sairaalaan/ter-
veyskeskukseen sidottu.

Opinto-oikeutta haetaan siihen yliopistoon, jonka vastuualueella erikoishammaslääkärikoulutus on tar-
koitus pääasiallisesti suorittaa. Opinto-oikeuden hakeminen erikoislääkärikoulutukseen tapahtuu kah-
desti vuodessa sähköisesti opintopolku.fi -järjestelmässä. Haku- ja valintamenettely on kuvattu [tiede-
kunnan internetsivuilla](#).

Erikoistujalla voi olla kerrallaan voimassa vain yksi opinto-oikeus vain yhdessä yliopistossa.

Erikoistumisvirkoihin pääsy ja niissä toimiminen edellyttää henkilön soveltuvuutta kyseiselle erikois-
alalle. Valinta erikoistumisvirkoihin tapahtuu terveystieteiden tutkimuskeskuksen järjestelmässä.

Erikoistuva suorittaa koulutuksen niiden vaatimusten mukaan, jotka ovat voimassa opiskeluoikeuden
myöntämisaikana. Opiskelijan on mahdollista siirtyä suorittamaan koulutus uusimpien vaatimus-
ten mukaisesti. Opiskelupaikan vastaanottavan erikoistujan edellytetään tutustuvan koulutusvaatimuk-
siin. Koulutus suoritetaan opinto-oppaan vaatimusten mukaisesti. Erikoishammaslääkärikoulutelu
suoritetaan kuitenkin aina viimeisimpien vaatimusten mukaisesti.

Erikoistuvan hammaslääkärin on ilmoittauduttava joka lukuvuosi läsnä- tai poissaolevaksi. Läsnäolevaksi pitää ilmoittautua niinä lukukausina, joina osallistuu opetukseen, saa säännöllistä ohjausta, suorittaa teoreettista kurssia, osallistuu kuulusteluun tai hakee todistusta.

Kielitaito

Laissa terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain muuttamisesta ([1200/2007](#), 18a§) säädetään, että terveydenhuollon ammattihenkilöllä tulee olla hänen hoitamiensa tehtävien edellyttämä riittävä kielitaito.

Opiskelijan tulee itse huolehtia siitä, että hänellä on riittävä, lain mukainen kielitaito opintojen suorittamiseksi terveystaloustieteen järjestelmässä. Kielitaito todistetaan opinto-oikeutta hakiessa. Suomen kielellä suoritettu perusopetus, toisen asteen tutkinto tai korkeakoulututkinto riittävät todisteeksi suomen kielen taidosta. Suomen kielen taidon voi todistaa myös suorittamalla Opetushallituksen yleisen kielitutkinnon (YKI) vähintään tasolla 4 kokeen kaikissa osakokeissa tai Valtionhallinnon kielikokeen vähintään arvosanalla hyvät taidot kaikista osa-alueista. Suoritus ei saa olla yli 2 vuotta vanha hakuun osallistuessa.

Koulutusohjelman ja koulutusyksikön vaihtaminen

Koulutusohjelman vaihtaminen tapahtuu samaa menettelyä noudattaen kuin haettaessa ensimmäistä kertaa opinto-oikeutta erikoishammaslääkärikoulutukseen. Vaihtaessaan koulutusyksikköä erikoistuvan hammaslääkärin on osallistuttava uudelleen valintamenettelyyn.

3. KOULUTUSOHJELMAT JA NIIDEN PAINOTUSALUEET

Erikoishammaslääkärikoulutuksen koulutusohjelmat ovat:

- hampaiston oikomishoito
- hammaslääketieteellinen diagnostiikka
- kliininen hammashoito
- suu- ja leukakirurgia
- terveydenhuolto

Kliininen hammashoito on jakautunut painotusalueisiin, jotka ovat:

- karies- ja juurenhoidon oppi
- parodontologia
- lasten hammashoito
- protetiikka ja parentafysiologia

Hammaslääketieteellisen diagnostiikan painotusalueet ovat:

- suurradiologia
- suupatologia

Erikoishammaslääkärin koulutus kestää täystoimisesti opiskellen kolme vuotta. Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelman pituus on kuusi vuotta.

4. KOULUTUKSEN TAVOITTEET JA RAKENNE

Erikoishammaslääkärin koulutuksen tavoitteena on perehdyttää hammaslääkäri erikoisalansa tieteelliseen tietoon ja tiedonhankintaan sekä antaa hänelle valmiudet alansa erikoishammaslääkärin tehtäviin, ammattitaidon ylläpitämiseen ja erikoisalansa kehittämiseen sekä toimimiseen erikoishammaslääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Koulutuksen tulee antaa erikoishammaslääkärille valmiudet hallita vaativia diagnostisia menetelmiä sekä suunnitella ja toteuttaa erikoisalansa vaativa sairauksien ennaltaehkäisy ja hoito yksilö- ja väestötasolla. Koulutuksen tavoitteena on lisäksi, että hammaslääkäri perehtyy terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon, johtamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön (A 56/2015, 2 §.)

Erikoishammaslääkärikoulutus jakaantuu seuraaviin kokonaisuuksiin:

1. Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus
2. Teoreettinen koulutus
3. Johtamiskoulutus
4. Valtakunnallinen erikoisalakohtainen kuulustelu
5. Koulutuksen arviointi: Erikoistuvan hammaslääkärin tulee osallistua oman oppimisen ja koulutuksen kehittämiseen ja arviointiin.

5. ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN SUORITTAMINEN

5.1 Käytännön palvelu ja toimipaikkakoulutus

Erikoishammaslääkärikoulutuksen tulee olla suunniteltua ja ohjattua. Erikoistuva osallistuu kliiniseen työhön potilaita hoitavana tai tutkivana tai potilasnäytteiden tutkimisesta huolehtivana hammaslääkärinä tai toimimalla muissa hammaslääketieteen tai terveydenhuollon asiantuntemusta vaativissa tehtävissä. Täten hän hankkii erikoisalansa käytännön taidot asianomaisen yksikön palveluksessa olevan kouluttajan valvonnassa.

Terveyskeskuspalvelu, erikoisan koulutus ja yliopistosairaalan ulkopuolinen palvelu

Erikoishammaslääkärikoulutukseen sisällytettäviä palveluita suoritetaan yliopiston hyväksymässä koulutusvirassa, -toimessa tai -tehtävässä. Tiedekunnan hyväksymät koulutuspaikat on listattu tiedekunnan sivuilla <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/ehlkoulutus>.

Asetuksen 56/2015 (7 §) mukaan koulutusajasta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa. Sääntö ei koske terveyskeskuksessa suoritettavaa koulutusaikaa lukuun ottamatta hammaslääketieteellisen diagnostiikan eikä suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmaa. Kolmen vuoden koulutusohjelmissa yliopistosairaalapalvelua voi suorittaa enintään 18 kuukautta ja vähimmäisvaatimus on 12 kuukautta. Koulutusohjelman vastuuhenkilö päättää oppialakohtaisesti yliopistosairaalapalvelun määrästä (12–18 kuukautta).

Mikäli koulutusta suoritetaan sijaisuuksissa, koulutuksen hyväksymisen edellytyksenä on, että erikoistuvalla hammaslääkärillä on myönnetty opinto-oikeus ja että erikoistuva hammaslääkäri osallistuu yliopiston järjestämään teoreettiseen koulutukseen vastuuhenkilön kanssa sovittulla tavalla.

Toisen yliopiston erikoistumisvirassa suoritettu palvelu voidaan hyväksyä ko. koulutusohjelman vaatimusten mukaiseksi palveluksi.

Toimipaikkakoulutus

Käytännön työtä täydentävät säännölliset ohjatut toimipaikkakoulutustilaisuudet, joiden tarkoituksena on syventää tietämystä erikoisalasta. Koulutustilaisuudet voivat olla seminaareja, demonstraatioita tai tilaisuuksia, jossa käydään järjestelmällisesti läpi oman erikoisalan ja terveydenhuollon kokonaisuuden keskeisiä kysymyksiä.

5.2 Teoreettinen koulutus

Teoreettisella koulutuksella tarkoitetaan yliopiston hyväksymää teoreettista kurssimuotoista opetusta, jota edellytetään toimipaikkakoulutuksen lisäksi. Teoreettinen koulutus on perusopintoja syventävää ja alalla toimimisen kannalta tärkeitä aihekokonaisuuksia käsittelevää opetusta. Suoritettavien kurssien tulee muodostaa erikoistumisen kannalta mielekäs kokonaisuus. Suunnitelma teoreettisen opetuksen eri osa-alueista tehdään henkilökohtaisen koulutussuunnitelman yhteydessä. Koulutuksen vastuuhenkilö hyväksyy suunnitelman. Osallistuminen osoitetaan erillisellä todistuksella tai lokikirjamerkinnöillä. Mikäli teoreettinen kurssimuotoinen koulutus tapahtuu työaikana, erikoistuvan hammaslääkärin tulee olla virkavapaalla (palkallinen tai palkaton) tai hänet tulee määrätä koulutukseen.

Työnantajan, joka saa valtion maksamaa tukea erikoislääkärihammaskoulutuksesta, tulee antaa erikoistuvalla hammaslääkärille työaikana mahdollisuus osallistua vuosittain kurssimuotoiseen opetukseen. Työnantajan tulee osallistua myös tästä aiheutuviin kustannuksiin. Koulutus tulee olla mahdollista suorittaa koko erikoistumiseen varatussa ajassa.

Teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen määrä vaihtelee erikoisaloittain (ks. erikoisalakohtaiset vaatimukset). Terveydenhuollon koulutusohjelmassa teoriakoulutuksen laajuus on vähintään 90 opintopistettä sisältäen tutkielman. Ennen koulutuksen aloittamista suoritettua teoreettista opetusta voidaan hyväksyä enintään 60 opintopistettä. Hyväksyttävä koulutus ei saa olla kuutta (6) vuotta vanhempaa. Muiden erikoisalojen koulutukseen tulee sisältyä toimipaikkakoulutuksen lisäksi teoreettista koulutusta vähintään 40 tuntia / vuosi ao. koulutusohjelman opetussuunnitelman mukaan. Ulkomailla järjestettäviä kursseja hyväksytään vastuuhenkilön päätöksellä.

Säteilyturvakeskuksen (STUK) vahvistaman säteilysuojelukoulutusta terveydenhuollossa koskevan ohjeen ([ST 1.7. 10.12.2012](#)) mukaan säteilysuojelukoulutusta edellytetään radiologian erikoishammaslääkäri-koulutuksessa 0.5 opintopistettä.

5.3 Johtamiskoulutus

Erikoislääkäri- ja erikoishammaslääkärikoulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus (EJO). Koulutus koskee 1.8.2009 ja sen jälkeen opinto-oikeuden saaneita erikoistuvia lääkäreitä ja hammaslääkäreitä. Ne, jotka ovat suorittaneet tai ovat aloittaneet erikoislääkäri- tai erikoishammaslääkärikoulutukseen kuuluvan 10 opintopisteen laajuisen johtamiskoulutuksen, voivat laajentaa sen 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi suorittamalla 20 opintopisteen laajuiset lisäopinnot.

Lisätietoa johtamiskoulutuksesta tiedekunnan verkkosivulla: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>.

5.4 Valtakunnallinen erikoishammaslääkärikuulustelu

5.4.1 Kuulustelun tavoitteet ja suorittaminen

Valtakunnallisen erikoishammaslääkärikuulustelun tavoitteena on arvioida erikoistuvan teoreettista tietoa ja osaamista sekä kykyä toimia tarkoituksenmukaisesti erikoishammaslääkäriin kohtaamisissa tilanteissa. Kuulustelu perustuu kuulusteluvaatimuksissa mainittuun kirjallisuuteen, lehtiin ja lainsäädäntöön sekä kunkin erikoisalalan käytännön tietoon, joka erikoistuvalla hammaslääkärille on erikoistumisensa aikana kertynyt. Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä, minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut.

Kysymyksiä asetetaan hampaiston oikomishoidossa, kliinisessä hammashoidossa ja terveydenhuollossa kuusi, joista on vastattava viiteen. Kliinisessä hammashoidossa kysymykset asetetaan kullekin painotusalueelle erikseen. Diagnostiikan kysymykset asetetaan erikseen suupatologiassa, suurradiologiassa ja suumikrobiologiassa. Suu- ja leukakirurgian kysymyksiä on kuusi ja ne asetetaan yhteisesti ko. alan erikoislääkärikuulustelun kanssa. Kuulustelussa esitettävät tehtävät voivat käsittää kysymysten ohella myös esim. histologisten leikkeiden, röntgenkuvien tai laboratoriotutkimusten tulkintaa tai muita kouluttajien yhdessä sopimia ammattitaidon osoittamiseen liittyviä tehtäviä.

Valtakunnallisen kuulustelun lisäksi kliiniseen hammashoitoon tai diagnostiikkaan erikoistuva osallistuu vähintään yhteen sivuosa-alueen kuulusteluun. Kysymykset perustuvat koulutusyksiköiden yhdessä sopimaan kirjallisuuteen ja lehtiin. Kuulustelut järjestetään oman koulutusyksikön toimesta. Sivuosa-alueen kuulustelun suorittamiseksi erikoistuvan tulee ottaa yhteyttä osa-alueen vastuuhenkilöön ja sopia kuulustelun aika ja paikka. Kuulusteluvaatimukset ovat kunkin koulutusohjelman yhteydessä.

Kuulustelu vanhenee neljässä vuodessa.

Kuulusteluajankohdat ja -paikat

Valtakunnallinen erikoislääkärikuulustelu järjestetään kaikissa koulutusyksiköissä – Helsingin yliopistolla, Itä-Suomen yliopistolla, Oulun yliopistolla, Tampereen yliopistolla ja Turun yliopistolla – samanaikaisesti kolme kertaa vuodessa: kaksi kertaa kevätlukukaudella ja kerran syyslukukaudella. Koulutusyksiköt järjestävät kuulustelutilaisuuden omalla paikkakunnallaan. Kuulustelun siirtyessä sähköiseen järjestelmään huhtikuusta 2019 alkaen voi kuulustelun toistaiseksi suorittaa vain siinä yliopistossa, jossa erikoistuvalla on opinto-oikeus. Helmikuun 2019 kuulusteluun voi vielä osallistua millä tahansa kuulustelupaikkakunnalla, mikäli toisen yliopiston kuulustelupaikassa on tilaa.

Kuulusteluun ilmoittautuminen

Kuulusteluun osallistuvan on varattava tenttipaikka oman erikoisalansa tenttiajankohdalle oman yliopistonsa Exam-järjestelmässä. Jos kuulusteluun järjestetään lisäksi ennakoilmoittautuminen erillisellä ilmoittautumislomakkeella, päättyy se viisi (5) viikkoa ennen kuulustelua. Tenttipaikkaa varatessa erikoistuvalla on oltava kyseisen erikoisalalan opinto-oikeus, läsnäoloilmoittautuminen omaan yliopistoon kunnossa kuluvalle lukuvuodelle, sekä käytössään oman yliopistonsa verkkotunnukset. Tenttipaikkojen varaus aukeaa 30 päivää ennen kuulustelua. Osallistujia suositellaan varaamaan tenttipaikka mahdollisimman nopeasti, koska vapaan paikan löytymistä viime hetkellä ennen kuulustelua ei voida taata.

Patologian erikoistuvat voivat ilmoittautua kuulustelun eri osioihin (essee- ja preparaattikuulustelu) erikseen. Osiot voi halutessaan tehdä myös samalla tenttikerralla, jolloin essee- ja preparaattikuulusteluille on varattu peräkkäiset kolmen tunnin tenttiajat. Radiologian erikoistuvat tekevät essee- ja kuvakuulustelun eri kuulustelukertoina. Esseekuulustelu on suoritettava hyväksytyksi ennen kuin voi ilmoittautua kuvakuulusteluun.

Kuulusteluun voi osallistua aikaisintaan kolmantena erikoiskoulutusvuotena, suu- ja leukakirurgiassa neljäntenä koulutusvuotena.

1.8.2011 alkaen valtakunnallisen erikoishammaslääkärikuulustelun voi suorittaa vain suomeksi tai ruotsiksi. Kuulustelukysymykset laaditaan siis suomeksi ja myös ruotsiksi, jos kuulusteltava on sitä ilmoittautuessaan pyytänyt. 31.7.2011 mennessä opinto-oikeuden saaneilla on mahdollisuus tehdä erikoishammaslääkärikuulustelu suomen ja ruotsin lisäksi englannin kielellä, mikäli kuulustelijat siihen suostuvat.

Kuulusteltavat esiintyvät kuulustelussa koodeilla. Kuulustelutulosten tultua erikoistujalla on mahdollisuus saada tietää kuulustelun arvostelijat.

5.4.2 Kuulustelujen arviointi ja tuloksista ilmoittaminen

Kuulustelu arvostellaan asteikolla hyväksytty/hylätty ja käyttäen pisteytystä. Hylätyistä suorituksista kuulustelijoiden pitää antaa aina kirjallinen vastine. Se voi olla joko vaadittavien asiakokonaisuuksien luettelo tai henkilökohtainen kirjallinen palaute. Mikäli erikoistuva hylätään kolmessa kuulustelussa, tulee erikoistujan keskustella erikoisalan vastuuhenkilön kanssa ongelmista, jotka ovat johtaneet hylkäyksiin.

Kuulustelijoiden on palautettava kuulustelun arvostelu neljän (4) viikon kuluttua kuulustelupäivästä.

Kuulustelijat vievät itse tulokset sähköiseen järjestelmään, josta tieto lähtee sähköpostitse kuulusteluun osallistuneille. Sähköpostiviestin saatuaan osallistuja voi kirjautua itse Exam-järjestelmään, josta näkee kuulustelun tuloksen, pisteet ja kirjallisen palautteen.

Kuulusteltava voi kirjallisesti pyytää oikaisua kuulustelun päätöksestä 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut kuulustelun tulokset tietoonsa. Oikaisupyynnön toimitetaan valtakunnallisen kuulustelun yhdyshenkilölle, joka toimittaa oikaisupyynnön edelleen kuulustelun arvostelulle kuulustelijoille.

Kuulustelijoiden pitää antaa perusteltu vastauksensa saamaansa oikaisupyynnöön 1 kuukauden kuluessa. Kuulustelijat toimittavat oikaisupyynnön vastineensa valtakunnallisen kuulustelun yhdyshenkilölle, joka lähettää sen tiedoksi oikaisupyynnön tekijälle. Mikäli kuulusteltava on oikaisupyynnön vastineen saatuaan edelleen tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua vielä opintosuoritusten tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon. Kirjallisesti perusteltu oikaisupyynnön toimitetaan oman yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan kansliaan.

5.4.3 Erikoishammaslääkärikuulustelun koordinointi

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun koordinaatiosta huolehtii Turun yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan opintotoimistossa työskentelevä valtakunnallinen yhdyshenkilö. Yhdyshenkilön tehtävänä on kuulustelun koordinoinnin lisäksi kuulustelurekisterin ylläpitäminen, erilaiset tilastointitehtävät ja tarvittaessa kuulustelijoiden yhteistyön avustaminen. Valtakunnallinen erikoislääkärikoulutuksen asiantuntijakokous koordinoi ja käsittelee kuulustelua koskevia asioita.

Kuulusteluun liittyvät ajankohtaiset tiedot, kuten kuulusteluajankohdat, ilmoittautumislinkki ja ohjeet löytyvät tiedekunnan [internet-sivuilta](#). Kuulusteluvaatimukset sekä vanhat kuulustelukysymykset löytyvät Helsingin yliopiston lääketieteellisen tiedekunnan [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan soveltuvin osin Helsingin yliopiston tutkinto- ja oikeusturvajohtosääntöä ja arkistonmuodostussuunnitelmaa.

Kuulustelijat

Kukin koulutusyksikkö nimeää kullekin omassa tiedekunnassa edustetulle erikoisalalle vähintään yhden kuulustelijan, joka ilmoitetaan yksikköjen yhteiseen kuulustelijarekisteriin. Mahdollisuuksien mukaan koulutusyksiköt nimeävät enemmän kuin yhden kuulustelijan jokaiselle erikoisalalle.

Koulutusyksikköjen pitää ryhtyä toimenpiteisiin uuden kuulustelijan nimeämiseksi esim. kuulustelijan eläkkeelle siirtymisen vuoksi. Mikäli kuulustelija ei pysty toimimaan ennalta sovitusti kuulustelijana (esim. ulkomaanmatkan tai virkavapauden vuoksi), pitää siitä ilmoittaa omaan koulutusyksikköön.

Kullakin erikoisalalla eräitä erikseen sovittavia poikkeuksia lukuun ottamatta toimii kullakin kuulustelukerralla kaksi kuulustelijaa.

Kuulusteluvaatimukset

Koulutusyksiköt vahvistavat kuulusteluvaatimukset koulutusohjelmien kuulustelijoiden valtakunnallisesti sovitusta yhtenäisestä esityksestä. Vaatimukset tarkistetaan kaikissa koulutusyksiköissä samanaikaisesti kahden vuoden välein. Kuulustelijat toimittavat yhteisenä esityksenään erikoisalakohdaiset kuulusteluvaatimukset yhdyshenkilölle tarkistettavaksi ennen niiden vahvistamista.

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä, minä vuonna erikoistuva on opinto-oikeutensa saanut.

5.5 Arviointi ja erikoistuvan hammaslääkärin ohjaus

Erikoistuva hammaslääkäri tekee opinto-oikeutta hakiessaan henkilökohtaisen erikoistumiskoulutuksen suunnitelman, jonka vastuuhenkilö tai hänen valtuuttamansa kouluttaja käyvät läpi erikoistumiskoulutuksen alussa. Suunnitelmasta tulee käydä ilmi koulutukselle asetettavat tavoitteet sekä eri koulutusvaiheiksi hyväksyttävät ajanjaksot ja suunnitellut koulutuspaikat. Koulutuksen seurannasta vastaa vastuuhenkilö.

Koulutusyksikön tulee antaa erikoistujalle ko. erikoisalan lokikirja koulutuksen alussa. Koulutusyksikkö vastaa lokikirjan sisällöstä, mutta erikoistuva hammaslääkäri siihen tulevien merkintöjen ajantasaisuudesta. Lokikirjan merkinnöillä voidaan osoittaa jo saatu koulutus ja toisaalta miltä osa-alueilta koulutusta tulisi vielä saada. Samalla erikoisalalla tulisi olla valtakunnallisesti mahdollisimman yhtenäinen lokikirja.

Oppimisen ja koulutuksen arvioinnin perustan muodostavat etukäteen asetetut tavoitteet, joihin suorituksia ja saavutuksia toistuvasti verrataan. Koulutusohjelmalla ja myös sen eri jaksoilla tulee olla selkeät ja tarkoituksenmukaiset tavoitteet. Arvioinnissa voidaan käyttää apuna sitä varten laadittuja lomakkeita. Vastuuhenkilö ja erikoistuva hammaslääkäri arvioivat koulutuksen alussa yhdessä asettamiensa tavoitteiden saavuttamista toistuvasti ja laativat koulutuksen etenemisestä yhteenvedon vähintään vuosittain. Erikoistuva hammaslääkäri ja kouluttaja selvittävät yhdessä eri koulutusjaksojen alkaessa jaksolle asetetut tavoitteet, sovittavat ne yhteen erikoistujan henkilökohtaisten tavoitteiden kanssa sekä arvioivat oppimista jaksojen ja koulutusohjelmien tavoitteiden pohjalta jaksojen aikana ja niiden lopulla.

On suositeltavaa, että erikoistuva hammaslääkäri voi arvioida myös kouluttajan toimintaa. Erikoisalat antavat yksityiskohtaisemmat ohjeet arvioinnista omissa koulutusohjelmissaan.

6. KOULUTUSTA JA PALVELUA KOSKEVIA YLEISIÄ MÄÄRÄYKSIÄ

Erikoishammaslääkärin koulutukseen voidaan hyväksyä palveluita ja muita suorituksia (kuten teoreettinen koulutus), jotka ovat suoritettu hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnon, laillistuksen ja sitä seuranneen kahden vuoden päätoimisen työskentelyn (hammaslääkärin kliiniset tehtävät) jälkeen. Laillistuksen tulee olla voimassa koko erikoistumisen ajan. Mikäli laillistuksessa on katkoksia, ei niiltä ajoilta voida hyväksyä palvelua eikä muita suorituksia koulutukseen. Mikäli laillistus on sidottu johonkin tiettyyn sairaalaan/terveyskeskukseen, ei myöskään siltä ajalta voida hyväksyä palveluita/suorituksia.

Ulkomailla hammaslääkärin tutkinnon suorittaneella erikoistujalla tulee olla voimassa oleva lupa toimia lääkäriä Suomessa. Laillistuksen tulee olla koko ajan voimassa, eikä se saa olla sidottu johonkin tiettyyn sairaalaan/terveyskeskukseen.

Ennen opinto-oikeuden myöntämistä suoritettu palvelu voidaan hyväksyä koulutukseen, mikäli ne vastaavat erikoisalan opetussuunnitelmaa ja voimassa olevia pysyvääsmääräyksiä.

6.1 Palveluajat

Lyhin erikoiskoulutukseksi hyväksyttävä yksittäinen palvelujakso on vähintään yksi kuukausi (kalenterikuukausi tai 30 päivää). (Palvelujakso = työsuhteen kesto, josta vähennetään keskeytykset ohjeiden mukaisesti.)

Erikoishammaslääkärikoulutus suoritetaan ensisijaisesti kokopäivätyössä. Mikäli palvelulle asetetut tavoitteet saavutetaan, se on mahdollista suorittaa myös osapäiväisenä. Osa-aikainen palvelu on kuitenkin oltava vähintään 50 % kokopäiväisestä palvelusta. Tällöin koulutusajaksi vastaavasti piteen. Osa-aikaisesta palvelusta tulee sopia etukäteen koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa, mikäli yli puolet koulutuksesta suoritetaan osa-aikaisena.

Palveluita voidaan hyväksyä koulutukseen vain siihen päivämäärään asti, mihin työ-/palvelutodistus on päivätty. Jos työsuhde on ollut esimerkiksi ajalla 1.1.2015 – 31.3.2015, mutta todistus on päivätty 15.2.2015, lasketaan palveluita koulutukseen hyväksi vain ajalta 1.1.2015 – 15.2.2015.

6.2 Poissaolojen ja keskeytysten vaikutus

Kunakin koulutusvuonna (kalenterivuonna) sairaudesta tai muusta pätevistä syistä pidetystä virkavapaudesta, äitiys-, isyys- ja vanhempainlomasta ja opintovapaasta tentin lukua varten voidaan lukea koulutukseen yhteensä yksi kuukausi (30 päivää), mikäli virkamääräys on voimassa. Yhteen lapseen liittyvästä äitiys-, isyys- tai vanhempainlomasta voidaan lukea koulutukseen kuitenkin vain kuukausi, vaikka loma/vapaat jakautuisivat eri vuosille. Yksityisasian vuoksi otettu virkavapaus pidentää palvelua virkavapauden ajan.

Keskeytyspäiviksi ei lasketa mm. seuraavia:

- vuosilomapäivät
- lomarahavapaat
- säästövapaat (palkalliset)
- aktiivivapaat
- päivystysvapaat
- täydennyskoulutus (työn edellyttämä/palkallinen)
- ulkomainen koulutus (palkallinen)

Jos aktiivivapaiden tai muiden yllämainittujen vapaiden määrä on poikkeuksellisen suuri, on erikoisalan vastuuhenkilön varmistuttava siitä että koulutuksen oppimistavoitteet saavutetaan. Tarvittaessa erikoisalan vastuuhenkilö voi määrätä lisäpalvelua, mikäli todetaan että opiskelija ei ole saavuttanut jaksolle asetettuja oppimistavoitteita.

Kun muun muassa seuraavien päivien yhteenlaskettu määrä ylittää 30 pv kalenterivuodessa, vähennetään ylimenevä aika suoraan palvelusta, mikäli palvelussuhde on ollut voimassa:

- sairausloma (palkallinen)
- tilapäinen hoitovapaa (palkallinen/palkaton)
- pakottavat perhesyyt
- äitiysloma, isyysloma, vanhempainvapaa (palkallinen/palkaton)
- opintovapaalain mukainen opintovapaa
- opiskelu (palkaton)
- lukuloma kuulustelua varten
- puolustusvoimien kertausharjoitukset
- lomautukset / säästösytyt

Seuraavat päivät vähennetään suoraan palvelusta:

- yksityisasia (palkaton)
- virkavapaus/työloma (palkallinen/palkaton)
- sairausloma(palkaton)
- hoitovapaa (palkaton)
- vuorotteluvapaa (palkaton)
- sopeuttamisvapaa

6.3 Eri toimissa työskentely

Koulutuksen vastuuhenkilön hyväksymä palvelu erikoishammaslääkärin pätevyyttä edellyttävässä virassa, toimessa tai tehtävässä hyväksytään erikoiskoulutukseksi edellyttäen, että erikoistuva hammaslääkäri osallistuu varsinaisissa koulutusviroissa oleville tarkoitettuun koulutukseen ja että hänellä on kouluttaja.

Minkä tahansa koulutusyksikön erikoistumisviroissa suoritettu erikoiskoulutuksen palvelu hyväksytään kaikissa koulutusyksiköissä ao. koulutusohjelman vaatimusten mukaiseksi palveluksi, mikäli se vastaa sisällöltään erikoisalakohhtaisten vaatimusten lisäksi myös pysyväismääräyksiä.

Toimimista **yliopiston opettajan, yliopistonlehtorin, klinisen opettajan, assistentin tai päätoimisen tuntiopettajan** virassa hyväksytään tapauskohtaisesti erikoistumiskoulutukseen erikoisalan vastuuhenkilön päätöksellä edellyttäen, että toimintaan liittyy alan sivuvirka yliopistollisessa keskussairaalassa, terveyskeskuksessa tai klinistä toimintaa palvelun sisällön perusteella. Opettajana/lehtorina/assistenttina toimiminen ei korvaa pakollista yhdeksän kuukauden terveyskeskuspalvelua eikä yliopistosairaalapalvelun minimivaatimusta (12 kuukautta).

Erikoisalan koulutukseen voidaan hyväksyä erityisen pätevistä syistä **päätoimisena tutkijana toimimista**, mikäli koulutusohjelman kliniset tavoitteet saavutetaan. Tutkimustyön tulee olla erikoisalaan liittyvää ja vastuuhenkilön puoltamaa. Tutkijana toimiminen ei korvaa pakollista yhdeksän kuu-

kauden terveyskeskuspalvelua eikä yliopistosairaalapalvelun minimivaatimusta (12 kuukautta). Tutkijana toimimista voidaan hyväksyä kolmevuotisiin koulutusohjelmiin enintään kuusi kuukautta ja kuuden vuoden suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmaan enintään yksi vuosi. Tutkimustyöstä on esitettävä aina erillinen todistus, josta ilmenee tutkimuksen aihe, kuvaus työtehtävistä tutkimustyön aikana, tutkimustyöstä mahdollisesti syntyneet julkaisut, tutkimuksen vastuuhenkilö, tutkimusajanjakso ja mahdollinen osa-aikaisuus sekä keskeytykset. Tutkimustyöstä tehdyn selvityksen tulee olla erikoistujan ja tutkimustyötä johtaneen henkilön allekirjoittama. Todistus liitetään todistushakemuksen liitteeksi muiden palvelu- ja koulutustodistusten tavoin.

Osa erikoishammaslääkärikoulutukseen kuuluvasta palvelusta voidaan suorittaa **ulkomailla**. Pakollisesta yhdeksän kuukauden terveyskeskuspalvelusta vähintään kuusi kuukautta tulee suorittaa Suomessa tiedekunnan määräysten mukaisesti. Loput kolme kuukautta terveyskeskuspalvelua vastuuhenkilö voi harkintansa mukaan hyväksyä ulkomailla tehtynä terveyskeskuspalveluna. Erikoisalan vastuuhenkilö päättää ulkomailla tehdyn palvelun hyväksymisestä. Erikoistujan tulee esittää suomen-, ruotsin-, tai englanninkielinen työtodistus, josta käy ilmi työskentelyaika, palvelun sisältö ja mahdolliset keskeytykset tai maininta, ettei niitä ole. Ulkomaisen kliinisen palvelun hyväksymisen edellytyksenä ovat hammaslääkäriin oikeudet kyseisissä maassa. Erikoishammaslääkäriin koulutukseen voidaan lukea hyväksi palvelua, joka on tehty ulkomailla ennen erikoistumisen aloittamista.

6.4 Suoritusten vanheneminen

Erikoisalan palvelu ja teoreettinen koulutus, joka on suoritettu viimeisten kuuden vuoden aikana, hyväksytään palveluksi erikoishammaslääkäriin tutkintoa varten. Suu- ja leukakirurgian koulutusohjelmassa hyväksytään palvelu, joka on suoritettu viimeisten 10 vuoden aikana. Pakollinen ja kaikille erikoisaloille yhteinen yhdeksän kuukauden terveyskeskuspalvelu sekä johtamiskoulutus eivät vanhene. Joillakin aloilla koulutukseen kuuluu palvelua terveyskeskuksessa enemmän kuin yhdeksän kuukautta. Se osa koulutuksesta vanhenee yllä mainittujen vanhenemissääntöjen mukaisesti. Valtakunnallinen kuulustelu vanhenee neljässä vuodessa. Vanhenemissäännöt koskettavat myös toista erikoishammaslääkärikoulutusta suorittavia. Vaikka erikoistujalle olisi tehty välipäätös, suoritteet eivät saa olla todistusta haettaessa vanhentuneita (välipäätös ei estä palveluita vanhenemasta).

Erityisestä syystä erikoistuva lääkäri saa pidennystä suoritustensa voimassaoloon (esim. äitiys-, isyys- ja vanhempainloma, varusmiespalvelu). Hoitovapaan osalta palvelujen vanhenemisessä voidaan pidennyksenä huomioida äitiys- ja vanhempainrahaan oikeuttava aika (noin yksi vuosi). Muut poissaolot (kuten tutkimustyö) pidentävät palveluiden ja muiden suoritteiden voimassaoloaika vastuuhenkilön harkinnan mukaan. Vanhentuneiden palvelujen hyväksymiseksi erikoistujan on esitettävä kirjallinen perustelu. Vanhentuneiden suoritusten hyväksymisestä päättää erikoisalan vastuuhenkilö.

6.5 Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen (AHOT)

Aiemman erikoishammaslääkärikoulutuksen aikana tai muuten hankittu osaaminen voidaan hyväksyä, mikäli opiskelija osoittaa saavuttaneensa koulutukselle asetetut oppimistavoitteet. Aiempi erikoishammaslääkärikoulutus Suomessa tai muussa maassa ei oikeuta automaattiseen hyväksymiseen. Suoritusten vanhenemista koskevat määräykset ovat voimassa myös aikaisemmin hankitun osaamisen tunnustamista koskevissa tapauksissa. Tarvittaessa osaamisen varmistamiseksi opiskelijalle voidaan määrätä kuulustelu, haastattelu, lisäpalvelua tai muuta vastaavaa erikoisalan vastuuhenkilön harkinnan mukaan.

Opiskelijan vastuulla on tehdä esitys hänen aiemmin hankkimansa osaamisen tunnustamisesta. Samaa palvelua on mahdollista lukea hyväksi toiseen koulutukseen, mikäli se vastaa uuden koulutusohjelman vaatimuksia ja voimassa olevia yleisiä määräyksiä. Hyväksi lukemisessa noudatetaan yliopiston ohjeita aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisesta ja tunnustamisesta.

Erikoistuva voi pyytää kirjallisesti oikaisua koulutusohjelman vastuuhenkilöltä opintosuoritusten hyväksi lukemista koskeviin päätöksiin 14 päivän kuluessa siitä ajankohdasta, jolloin hän on saanut päätöksen tietoonsa. Mikäli erikoistuva on edelleen tyytymätön päätökseen, hän voi hakea oikaisua Oulun yliopiston tutkintolautakunnalta 14 päivän kuluessa siitä, kun hän on saanut päätöksestä tiedon.

7. TODISTUKSEN HAKEMINEN SUORITETUSTA KOULUTUKSESTA

Todistusta koulutuksen suorittamisesta haetaan siitä yliopistosta, jossa erikoistuva on kirjoilla ja jonka vastuualueella yliopistollinen koulutus on pääosin suoritettu. Hakemus toimitetaan tiedekuntaan siinä vaiheessa, kun kaikki palvelut ja suoritukset (teoreettiset kurssit, johtamiskoulutus, valtakunnallinen kuulustelu) ovat tehtyinä. Palvelujen hyväksymisessä noudatetaan sen vuoden opinto-opasta, jolloin opinto-oikeus on myönnetty.

Erikoistuvan pitää perehtyä ennen todistushakemuksen täyttämistä koulutusohjelman rakenteeseen ja vaatimuksiin sekä yleisiin koulutusta koskeviin koulutusvaatimuksiin.

Todistushakemukseen pitää eritellä selkeästi ne kaikki palvelusuhteet ja koulutustilaisuudet, jotka esitetään otettavaksi huomioon tutkintoon. Jokainen erikoistuva laskee itse palveluidensa keston todistushakemukseen ja vähentää pois myös mahdolliset keskeytykset. Myös jokainen teoreettinen kurssi merkitään hakemuslomakkeeseen erikseen.

Kaikista todistushakemuksessa esitetyistä palveluista ja koulutustilaisuuksista pitää olla hakemuksen liitteenä asianmukaiset todistukset (kahden henkilön oikeaksi todistamat kopiot). Palvelujaksoista on esitettävä työtodistukset, joista käy ilmi palvelussuhdeaika, mahdollinen osa-aikaisuus sekä keskeytykset. Mikäli keskeytyksiä ei ole, tulee siitä olla maininta työtodistuksessa. Tietyillä erikoisaloilla erikoistuvan pitää lisäksi liittää hakemukseen täytetty lokikirja.

Hakemus toimitetaan asianmukaisine todistusjäljennöksineen tiedekuntaan joko henkilökohtaisesti tuomalla tai postitse lähettämällä. Tiedekunta hyväksyy palvelut ja muut suoritukset, mikäli ne ovat pysyväismääräysten ja opetussuunnitelman vaatimusten mukaisia. Erikoisalan vastuuhenkilö hyväksyy opintosuoritukset osaksi erikoishammaslääkärikoulutusta ja vahvistaa opintosuoritusten sisällöllisen ja määrällisen riittävyden todistuksen saamiseksi suoritetusta erikoishammaslääkärikoulutuksesta. Koulutusdekaani myöntää todistuksen erikoishammaslääkärikoulutuksen suorittamisesta.

8. LAILLISTAMINEN ERIKOISHAMMASLÄÄKÄRIKOULUTUKSEN JÄLKEEN

Valmistuneen erikoishammaslääkärin tulee hakea Sosiaali- ja terveystieteiden valvontavirastolta (Valviralta) oikeutta harjoittaa erikoishammaslääkärin ammattia laillistettuna ammattihenkilönä. Hakemuslomake ja tarkat ohjeet löytyvät Valviran [www-sivuilta osoitteesta www.valvira.fi](http://www.valvira.fi). Hakemukseen tulee liittää tiedekunnan antama jäljennös erikoishammaslääkärin todistuksesta.

9. KRITEERIT YLIOPISTOSAIRAALAN ULKOPUOLISTEN KOULUTUSPAIKKOJEN HYVÄKSYMISELLE

Lääketieteelliset tiedekunnat valvovat erikoishammaslääkärikoulutusta. Tiedekunta voi hyväksyä kriteerit täyttäviä yliopistosairaalan ulkopuolisia terveydenhuollon yksiköitä koulutuspaikoiksi, jotta voidaan taata riittävien valmiuksien saaminen erikoishammaslääkärikoulutuksen aikana. Erikoishammaslääkärikoulutuksen tulee kyetä vastaamaan terveystalvotuljärjestelmän ja sen asiakkaiden muuttuviin tarpeisiin sekä turvata hammaslääkäreiden saatavuus terveystalvotuljärjestelmässä.

Erikoishammaslääkäreiden alueellinen ja valtakunnallinen tarve tulee ottaa huomioon erikoisaloittain päätettäessä ulkopuolisten koulutuspaikkojen määrästä.

Kriteerejä, jotka huomioidaan myönnettäessä koulutusosoikeuksia:

Kouluttajan:

- tulee olla alan erikoishammaslääkäri
- tulisi olla ensisijaisesti alan dosentti
- kouluttajalla tulisi olla pedagogista koulutusta

Koulutuspaikan resurssit:

- koulutus tulee toteuttaa lääketieteellisen tiedekunnan hyväksymän erikoisalan koulutusohjelman vaatimusten mukaan
- tautikirjon tulee olla riittävän monipuolinen ja yliopistosairaalan opetusta täydentävä
- yksikön tulee päivystää niillä aloilla, joilla päivystys on olennaista, takapäivystyksen tulee olla kunnossa
- yksikössä tulee olla sopiva alan kirjasto, jossa on erikoisalan tenttivaatimuksissa vaadittavat kirjat ja lehdet sekä elektroniset tiedonsaantijärjestelmät
- toimipaikkakoulutus (muun muassa säännöllinen meeting-toiminta), edellytetään 2–5 tuntia viikossa, lukukausien aikana toimipaikkakoulutuksen lisäksi tulee järjestää muuta, erikoistuvien hammaslääkäreiden tarpeista lähtevää koulutusta, joka määritellään koulutussoimuksessa.
- erikoistuvien hammaslääkäreiden tulee myös voida osallistua (evo-raham tai aluehallintovirastojen kautta työntajille maksettavan tuen turvin) toimipaikan ulkopuoliseen koulutukseen.

9.1 Koulutuspaikkasopimus

Koulutuspaikaksi hakevan sairaalan, terveystalvotulkeskuksen tai muun terveydenhuollon yksikön tulee ottaa yhteyttä ko. koulutusohjelman vastuuhenkilöön (yliopiston professori tai dosentti) ja neuvotella koulutussoimuksesta ja sen sisällöstä. Koulutussoimuksessa tulee käydä ilmi miten pitkä koulutusaika ulkopuolisessa koulutuspaikassa hyväksytään, miten koulutuspaikalle asetetut kriteerit täytetään sekä mitkä valmiudet erikoistuvan hammaslääkäriin tulee saavuttaa koulutusjakson aikana. Koulutuspaikaksi hyväksytyn sairaalan tai terveystalvotulkeskuksen tulee osallistua yliopiston järjestämään arviointiin. Koulutussoimukset voivat olla määräaikaisia tai toistaiseksi voimassa. Mikäli koulutussoimukseen tulee oleellisia muutoksia soimusaikana, niistä tulee tiedottaa tiedekunnalle tai tehdä uusi koulutussoimutus.

Ulkopuolisen koulutuspaikan hyväksymisestä päättää kyseisen erikoisalan vastuuhenkilö. Koulutussoimutuslomake löytyy [tiedekunnan verkkosivulta](#). Koulutussoimutuksen allekirjoittavat koulutusohjelman vastuuhenkilö ja kouluttaja. Koulutussoimutus toimitetaan lääketieteelliselle tiedekunnalle.

9.2 Henkilökohtainen koulutussopimus

Silloin kun ei ole tarkoituksenmukaista tehdä pysyvää koulutuspaikkasopimusta, voidaan tarpeen mukaan tehdä erikoistuvaa hammaslääkärinä koskeva henkilökohtainen koulutussopimus. Sopimus tarkoittaa, että koulutusohjelman vastuuhenkilö ja sairaalassa tai terveyskeskuksessa oleva kouluttaja tekevät yhdessä erikoistuvan kanssa koulutussopimuksen, jossa määritellään hyväksyttävä koulutusaika sekä opeteltavat tiedot ja taidot. Henkilökohtaisen koulutussopimuksen hyväksyy koulutusohjelman vastuuhenkilö ja sen allekirjoittavat ao. koulutusohjelman vastuuhenkilö, kouluttaja yliopistosairaalan ulkopuolisessa koulutuspaikassa sekä erikoistuva hammaslääkäri. Koulutussopimuksesta toimitetaan kopio tiedoksi tiedekunnalle.

10. TEOREETTISEN KURSSIMUOTOISEN KOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

Koulutusyksiköt vastaavat hyväksytyjen koulutusohjelmien tasosta ja laadusta. Tavoitteena on, että koulutusyksiköt tarjoavat vaaditun kurssimuotoisen koulutuksen itse tai yhteistyössä jonkin muun tahon kanssa. Koulutusyksikkö voi hyväksyä kurseja, joiden järjestäjänä ovat mm. erikoisalayhdistys, hammaslääkäriyhdistykset tai muu lääke-/hammastieteellinen taho. Koulutuksen tulee tällöinkin täyttää teoreettiselle koulutukselle asetetut vaatimukset.

Koulutuksen järjestäjän tulee hakea kurssien hyväksymistä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi etukäteen siltä koulutusyksiköltä, missä on kurssin suunnittelu- ja järjestämisvastuu. Täysin ulkopuoliset järjestäjät pyytävät hyväksymistä lähimmästä kyseisen erikoisalan koulutusta järjestävästä koulutusyksiköstä.

1. Hakemuksesta tulee käydä ilmi kurssin järjestäjä(t), tuntimäärä ja kurssin vastuuhenkilö. Lisäksi on ilmoitettava koulutuksen kohderyhmä, tavoitteet, hinta ja mahdolliset vaatimukset etukätemateriaalista ja -valmistautumisesta sekä tieto tarvittavasta kirjallisuudesta, jos kyseessä on laajempi kokonaisuus, johon sisältyy tehtäviä tai kuulustelu. Pakollisena liitteenä tulee toimittaa yksityiskohtainen kurssiohjelma, josta ilmenevät myös tiedot aikataulusta ja kouluttajista. Puutteellisin tiedoin varustettuja hakemuksia ei käsitellä.
2. Yksityisten yritysten tulee valmistella ja järjestää koulutus niin, että mukana on aina hammaslääketieteellinen taho, kuten yliopisto, koulutusoikeuden saanut klinikka tai erikoisalayhdistys. Ulkopuolisten järjestäjien tulee selkeästi raportoida yhteistyö lääketieteellisten tahojen kanssa.
3. Ohjelman sisällöstä vastaavan henkilön tai yhdistyksen tulee edustaa jotakin niistä erikoisaloista, joille koulutusta haetaan. Koulutus voidaan silti hyväksyä teoreettiseksi koulutukseksi myös muille anotuille erikoisaloille.
4. Koulutusohjelman aiheiden otsikoinnissa ei saa näkyä kauppanimiä tai logoja.
5. Suositeltavia ovat laajat kokonaisuudet, esimerkiksi oppiaineiden itsensä järjestämät vuosittain toistuvat kurssit. Pienillä erikoisaloilla voidaan kurssimuotoinen koulutus järjestää yhteistyönä.
6. Yhtä opetustuntia vastaa 45 minuutin luento tai muu opetustilanne. Alle kolmen tunnin mittaisia yksittäisiä koulutustilaisuuksia ei hyväksytä. Hyväksyttävä maksimituntimäärä on 15 tuntia.
7. Koulutuksen järjestäjältä edellytetään palautteen keräämisestä koulutuksesta. Palaute voidaan kerätä strukturoidulla lomakkeella tai avoimilla kirjallisilla kysymyksillä. Kaiken palautteen ja arvioinnin tarkoituksena on auttaa kurssien järjestäjiä kehittämään jatkokoulutusta

sekä samalla kehittää ja parantaa erikoishammaslääkärikoulutuksen teoreettisen kurssimuotoisen koulutuksen laatua. Koulutuksen järjestäjän on pyydettäessä annettava palautteen yhteenveto ja osallistujien lukumäärätieto tiedekunnan käyttöön arviointia varten.

Kun kurssi on hyväksytty teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi, hakijalle ilmoitetaan hyväksytyt erikoisalot ja tuntimäärä. Missä tahansa koulutusyksikössä hyväksytty kurssi hyväksytään kaikissa koulutusyksiköissä teoreettiseksi kurssimuotoiseksi koulutukseksi, mikäli ne vastaavat näitä pysyvääsmääräyksiä.

HAMMASLÄÄKETIETEELLISEN DIAGNOSTIIKAN KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Suupatologia

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija:

EHL, dosentti Tuula Salo, tuula.salo(at)oulu.fi, puh. 02 9448 5592

Kouluttajat:

erikoishammaslääkäri, dosentti Tuula Salo

OYS:n patologian erikoislääkärit

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot ja suupatologian opinnot sekä sivualueiden opinnot. Opinnot koostuvat teoreettisista ja kliinisistä jaksoista. Teoreettisia opintojaksoja ovat oman erikoisalalan opinnot, niiden kannalta tarpeelliset yleisopinnot sekä muut syventävät hammaslääketieteen ja lääketieteen opinnot koulutusyksikön vahvistaman opintosuunnitelman mukaan. Käytännön palvelu on pääsääntöisesti valvottua hoitopalvelujen tuottamista, jota tulee olla vähintään puolet koulutuksesta.

TAVOITTEET

Koulutusohjelman yleiset tavoitteet on määritelty erikoishammaslääkäriin tutkinnosta annetussa asetuksessa.

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoishammaslääkäriin tulee:

- tuntee alansa sairauksien yleisyys, etiologia ja patogeneesi
- tuntee suun limakalvojen ja leukojen alueen sairauksien ehkäisy
- hallita alansa sairauksien histopatologinen diagnostiikka
- hallita alansa tutkimuksissa käytettävät laitteistot ja menetelmät
- hallita suun limakalvosairauksien diagnostiikka ja hoitoperiaatteet
- osata toteuttaa alansa kliiniset ja histopatologiset erikoistutkimukset
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua sen kehittämis- ja suunnittelutehtäviin
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä toimimaan muun hammashoitohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana tai sen jäsenenä

1. KÄYTÄNNÖN PALVELU

Koulutuksen kokonaispituus on kolme vuotta. Erikoistumiskoulutus tapahtuu Oulun yliopistollisen sairaalan erikoistumisvirassa. Mahdollinen yliopistosairaalan ulkopuolinen sivuosa-alueen koulutus suoritetaan terveyskeskuksessa tai muussa koulutusyksikön hyväksymässä koulutuspaikassa, jonka kanssa on tehty koulutussohje.

Vähintään puolet opiskeluaajasta käytetään potilaista otettujen kudoksenäytteiden tutkimiseen.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma laaditaan yhteistyössä koulutusohjelman vastuuhenkilön kanssa.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Koulutus sisältää kliinisen työskentelyn lisäksi toimipaikkakoulutusta 4-6 tuntia viikossa ja teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia vuodessa.

Toimipaikkakoulutus on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta ja omaehtoista opiskelua. Toimipaikkakoulutukseen kuuluvat:

- seminaarit, kirjallisuuskatsaukset ja esitelmät
- osallistuminen soveltuvin osin esitelmätilaisuuksiin sekä tapaus- ja tieteellisiin seminaareihin

Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallista erikoisalan koulutuksista, lääkäripäivien koulutus-tilaisuuksista sekä osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopin-
toihin.

Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin tulee laatia viisi kirjallisuuteen perustuvaa *tutkielmaa*, joista kaksi kirjallisena. Osa voidaan korvata osallistumalla tieteelliseen tutkimustyöhön.

Opiskeluvaatimukset

Koulutukseen kuuluvia vaatimuksia:

- teoriakoulutuksen suorittaminen
- suun ja leukojen alueen kudosis- ja sivelynäytteiden tutkiminen
- limakalvosairauspoliklinikalla palvelu
- tehtävä viisi kirjallisuuteen perustuvaa tutkielmaa (2 kirjallisena), osa vaihtoehtoisesti osallistuminen tutkimustyöhön
- osallistuttava yksikön seminaareihin

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi. Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

4. ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä lokikirjaa, joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

HAMMASLÄÄKETIETEELLISEN DIAGNOSTIIKAN KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Suurradiologia

3 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuuhenkilöt:

HLT Annina Sipola, annina.sipola(at)oulu.fi

Professori Osmo Tervonen, osmo.tervonen(at)oulu.fi, puh. (08) 315 2196

Kuulustelija: HLT Annina Sipola

Opetusohjelma käsittää yleiset opinnot ja hammaslääketieteellisen radiologian opinnot sekä sivualueiden opinnot. Opinnot sisältävät teoreettisia ja kliinisiä jaksoja. Teoreettisia opintojaksoja ovat oman erikoisanalan opinnot, niiden kannalta tarpeelliset yleisopinnot sekä muut syventävät hammaslääketieteen ja lääketieteen opinnot koulutusyksikön vahvistaman opintosuunnitelman mukaan. Käytännön palvelu on pääsääntöisesti valvottua hoitopalvelujen tuottamista, jota tulee olla vähintään puolet koulutuksesta.

TAVOITTEET

Koulutusohjelman suoritettuaan erikoishammaslääkäriin tulee

- osata päättää, kuinka merkittävän löydöksen radiologinen menetelmä antaa kussakin kliinisessä tilanteessa
- tuntea alansa kuuluvien radiologisten menetelmien yksityiskohdat ja tekniset pääpiirteet
- tuntea alansa kuuluvan alueen normaalianatomia, anomalia ja artefaktat
- tuntea alansa sairauksien yleisyys, etiologia ja patogeneesi
- tuntea leukojen alueen sairauksien ehkäisy, diagnostiikka ja hoitoperiaatteet ja osata tulkita ne muiden kliinisten löydösten antaman tiedon avulla
- hallita alansa sairauksien radiologinen diagnostiikka
- hallita alansa radiologisissa tutkimuksissa käytettävät laitteistot ja menetelmät
- osaa toteuttaa alansa vaativat radiologiset erikoistutkimukset
- tuntea säteilysuojelun kansallinen ja Eu:n lainsäädännöllinen sisältö oman alansa kannalta
- hallita säteilysuojaus (laaduntarkkailu ja annosmittaus)
- kyetä löytämään uutta tieteellistä oman alansa tietoa ja kyetä arvioimaan tämän tiedon luotettavuutta
- kyetä jakamaan oman alansa tietoutta ja osallistua sen kehittämis- ja suunnittelutehtäviin
- suorittaa osana tutkintoa STUK:n vastaavan johtajan tutkinnon pätevyys (monet erikoistujat hakeutuvat röntgenlaitosten johtoon tai virkoihin, johon tätä tarvitaan)
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon ja kyetä toimimaan muun hammashoitohenkilöstön kanssa työryhmän johtajana tai sen jäsenenä

1. KÄYTÄNNÖN PALVELU

Koulutuksen kokonaispituus on kolme vuotta, josta vähintään yhdeksän kuukautta tulee suorittaa terveyskeskuksessa.

Koulutuksen suoritetaan Oulun yliopistollisen sairaalan yleis- ja hammasradiologian yksiköissä. Mahdollinen yliopistosairaalan ulkopuolinen koulutus suoritetaan koulutuspaikoissa, joiden kanssa on tehty koulutussopimus

2. TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääainekoulutus

Koulutus sisältää kliinisen palvelun lisäksi 4-6 tuntia/viikko säännöllistä toimipaikkakoulutusta ja keskimäärin 40 tuntia/viikko teoreettista koulutusta.

Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallisista erikoisalan koulutustilaisuuksista, lääkäripäivien koulutustilaisuuksista tai osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopintoihin.

Toimipaikkakoulutus on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta ja omaehtoista opiskelua. Koulutuksessa käydään systemaattisesti läpi erikoisalan teoriapohjaa kirjallisuuteen pohjautuen.

Lisäksi toimipaikkakoulutukseen sisältyy osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin.

Koulutukseen kuuluu myös kahden *kirjallisuuskatsauksen laatiminen ja osallistuminen tutkimustyöhön*.

Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin tulee suorittaa tiedekunnan hyväksymä *säteilysuojelukoulutus*, jonka laajuus on 0.5 opintopistettä (14 t). Lisäksi erikoistuvan hammaslääkärin tulee suorittaa säteilyn käytön vastaavan johtajan pätevyys 2,8 op.

Sivuainekoulutus

Pääainetta tukevia ja täydentäviä lääketieteellisiä ja hammaslääketieteellisiä aihepiirejä sivuavia ai-neopintoja, joista sovitaan kouluttajan kanssa erikseen.

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi. Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

4. ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä lokikirjaa, joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

HAMPAISTON OIKOMISHOITO

3 vuoden koulutusohjelma

Koulutusohjelman vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Pertti Pirttiniemi, pertti.pirttiniemi(at)oulu.fi, puh. 0294 48 5497

TAVOITTEET

Koulutusohjelma noudattaa pääosiltaan Euroopan Unionin hammaslääkärikoulutuksen neuvoa antavan komitean suositusta (Bryssel 6.11.2002 XV/E/8385/10/95–FI Selonteko ja suositukset tiedoista ja taidoista) kahdella erikoisalalla: oikomishoidossa ja suukirurgiassa. Komitea oli hyväksynyt englanninkielisen asiakirjan 4. toukokuuta 2001.) oikomishoidon erikoisalalla vaadittavista tiedoista ja taidoista. Koulutusohjelman tavoitteena on antaa koulutettavalle sellaiset valmiudet, että hän oikomishoidon erikoishammaslääkärinä:

- omaa tietämyksen kallon ja kasvojen normaalista kasvusta ja osaa erottaa epänormaalien kehityksen
- osaa erityisesti tunnistaa leukojen ja purennan sekä hampaistokehityksen normaalin kehitykseen vaikuttavat seikat sekä osaa tarkasti diagnosoida mahdolliset kehityksen ja toiminnan poikkeavuudet
- osaa määrittää preventiivisen hoidon ja oikomishoidon toimenpiteiden indikaatiot sekä yksilön että laajojen väestöryhmien kannalta ja pystyy arvioimaan tehtyjen toimenpiteiden vaikutuksia
- kykenee suorittamaan kaikki yleisesti suoritettavat oikomishoidon toimenpiteet ja tuntee myös näiden pitkäaikaiset vaikutukset ja pystyy perustelemaan tehdyt hoitopäätökset.
- pystyy arvioimaan oikomishoitoja terveystieteelliseltä kannalta
- osaa toimia erilaisissa ryhmissä suunniteltaessa ja toteutettaessa laaja-alaisia ja vaikeita oikomishoitoja

1. KÄYTÄNNÖN PALVELU

Koulutuksen kokonaispituus on kolme vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistollisen sairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa.

Käytännön koulutus tapahtuu osin Oulun yliopistollisen sairaalan (OYS) erikoistumisvirassa, osin (vähintään 18 kk) joko Oulun kaupungin terveyskeskuksen erikoistumisvirassa tai Kuopion yliopistollisessa keskussairaalassa tai erikseen sovittavassa terveyskeskuksessa/ sairaalassa (koulutus-sopimus).

Käytännön koulutus tapahtuu kouluttajan ohjauksessa suorittamalla erikoistumiskoulutukseen tarkoitettuja oikomishoitoja. Tällöin erikoistuva hammaslääkäri suorittaa oikomishoidon diagnosoinnin ja hoitosuunnitelmien laatimisen sekä näihin liittyvät kliiniset tutkimukset. Tärkeänä osana koulutusta on myös hoitojen pitkäaikainen arviointi ja jälkitarkastusten tekeminen. Mahdollisimman laaja-alaisen koulutuksen turvaamiseksi suoritettavat oikomishoidot sisältävät aikuisilla tehtäviä tavanomaisia oikomishoitoja sekä yhteistyössä hoidettavia leukakirurgiaa vaativia oikomishoitoja. Huomattava osa hoidoista on lapsilla eri kasvuvaiheissa tehtävää oikomishoitoa. Tämän lisäksi hoitoihin kuuluu erityisryhmillä tehtävää erityistason potilaiden oikomishoitoja.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Teoreettisen koulutuksen laajuus on vähintään 40 tuntia/vuosi. Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallisista oikomishoidon erikoistumiskoulutuksen koulutustilaisuuksista, lääkäripäivien koulutustilaisuuksista ja osallistumisesta soveltuvien osin lääketieteen lisensiaattiopintojen peruskursseille.

Toimipaikkakoulutus (4-6 tuntia viikossa) on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta ja omaehtoista opiskelua. Koulutuksessa käydään systemaattisesti läpi oikomishoidon alan teoriapohjaa kirjallisuuteen pohjautuen.

Lisäksi toimipaikkakoulutukseen sisältyy seuraavia osakokonaisuuksia:

- osallistuminen soveltuvien osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin
- osallistuminen oman oppimiskokonaisuuden evaluaatioon ja kehittämiseen.

Koulutusohjelman vaatimukseen kuuluu myös *kirjallisuuskatsausten* tekeminen, joista yksi on laaja tai omaehtoinen analyttinen tutkielma. Tämä voidaan korvata osallistumalla julkaisuun johtavaan tieteelliseen tutkimustyöhön.

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutessaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi. Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

4. ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä lokikirjaa, joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkeriikustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KLINIINEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Karies- ja juurenhoido-oppi

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Vuokko Anttonen, vuokko.anttonen(at)oulu.fi, puh. 0294485591

TAVOITTEET

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäri, joka kykenee toimimaan alansa erikoishammaslääkäriin tehtävissä siten, että hän

- hallitsee hampaiden kovakudosten sairauksien – karies, eroosio ja muut kulumismuutokset sekä hampaiden perinnölliset kehityshäiriöt - diagnostiikan, erotusdiagnoistiikan, etiologian ja hoidon, mukaan lukien ennaltaehkäisyyn yksilö- ja väestötasolla
- hallitsee hampaiden kovakudokseen liittyvien sairauksien epidemiologian ja patogeneesin
- hallitsee hampaan pulpan sairauksien diagnostiikan, erotusdiagnoistiikan ja hoidon
- tuntee yleissairauksien ja niiden hoitojen aiheuttamat hammashoidolliset vaikutukset ja hammassairauksien yhteydet muihin sairauksiin
- hallitsee juurenhoidon vakavasti sairailta potilailla
- hallitsee juurenhoidon uudet tekniikat ja materiaalit
- hallitsee yleisanestesiassa ja ilokaasusedaatiassa tapahtuvan hammashoidon
- kykenee hoitamaan adekvaatisti traumatisoituneet hampaat
- kykenee toimimaan erikoisalansa opettajana perusopetuksessa, erikoistumis- sekä täydennyskoulutuksessa
- kykenee toimimaan oman erikoisalansa konsulttina
- omaa kokemusta moniammatillisesta ryhmätyöstä ja sen johtamisesta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon
- osallistuu alan kansainvälisiin kongresseihin

1. KÄYTÄNNÖN PALVELU

Koulutuksen kokonaispituus on kolme vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa. Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen tulee perustua hyväksytyyn koulutussopimukseen.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääaineenkoulutus

Pääaineeseen keskittyvä koulutus käsittää vähintään kaksi vuotta kokonaiskoulutusajasta

Koulutukseen kuuluu potilashoidon lisäksi säännöllistä toimipaikkakoulutusta 4–6 tuntia viikossa ja teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia vuodessa.

Toimipaikkakoulutus on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta sekä omaehtoista opiskelua tutustumalla alan kirjallisuuteen. Lisäksi koulutukseen kuuluu säännöllinen osallistuminen suunterveyden tutkimusyksikön oman oppiaineen (karies- ja juurenhoido-oppi sekä lasten hammas-hoido) sekä valikoiden myös muiden oppiaineiden seminaareihin. Erikoistuvan hammaslääkäriin tulee

myös laatia vähintään kaksi *kirjallisuustutkielmaa tai osallistua aktiivisesti kahteen tutkimusprojektiin* ja perehtyä erikoisalan *opetukseen*.

Teoreettiseen koulutukseen voi kuulua valtakunnallisia erikoisalan koulutustilaisuuksia, lääkäri/hammaslääkäripäivien koulutustilaisuuksia sekä soveltuvin osin osallistumista lääketieteen lisensiaatin tutkintoon sisältyviin perusopintoihin. Lisäksi koulutuksen teoriaosaksi suositellaan jatkokoulutusaikana osallistumista kansainvälisiin alan hammashoidon kongresseihin (esim. ORCA, IADR, ESE).

Sivuainekoulutus

- Pääainetta tukevia ja täydentäviä sivuaineopintoja tulee kuulua koulutukseen kouluttajan kanssa erikseen sovittavalta alueelta.
- Kariologian ja endodontian kannalta keskeisiä sivualueita ovat esim. protetiikka ja puurentafysiologia, parodontologia, suugeriatria, pedodontia ja radiologia sekä kirurgia.
- Erikoistuva hammaslääkäri hoitaa ko. sivualueen potilaita ja suorittaa ko. sivualueen kuulustelun sivuaineen erikoistumiskoulutuksesta vastaavan henkilön kanssa sovitun materiaalin pohjalta.

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi. Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

4. ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä lokikirjaa, joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehittymistään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KLINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Lasten hammashoito

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Vuokko Anttonen, vuokko.anttonen(at)oulu.fi, puh. 040 7766328

TAVOITTEET

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäri, joka kykenee toimimaan alansa erikoishammaslääkärin tehtävissä siten, että hän

- tuntee lapsen fyysisen ja psyykkisen kehityksen vaiheet
- omaa hyvät pediatrian ja lasten psykiatrian tiedot
- tuntee lasten yleissairauksien ilmenemisen ja niiden hoitojen aiheuttamat muutokset suun alueella ja vaikutukset hammashoitoon
- tietää, miten suunterveys vaikuttaa yleisterveyteen/sairauksiin
- tuntee oireyhtymien kliinisen ilmenemisen
- hallitsee terveiden ja sairaiden lasten kliinisen hammashoidon
- osaa diagnosoida hampaiston kovakudoksen kehitykselliset häiriöt ja hoitaa ne
- osaa diagnosoida ja hallitsee lasten kaltoin kohteluun liittyvät asiat
- hallitsee sedaatiomenetelmät hammashoidossa
- osaa toteuttaa alan vaativan erikoishoidon yhteistyössä muiden hammaslääketieteen ja lääketieteen erikoisalojen asiantuntijoiden kanssa
- osaa toimia asiantuntijana koskien lasten ja nuorten suunterveyttä ja hyvinvointia
- kykenee toimimaan erikoisalansa opettajana ja täydennyskouluttajana
- omaa kokemusta moniammatillisesta ryhmätyöstä ja sen johtamisesta
- kehittää muiden kansallisten asiantuntijoiden kanssa erikoistumiskoulutusta ja lasten hammashoitoa
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon
- osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön
- päivittää tietojaan ja taitojaan

1. KÄYTÄNNÖN PALVELU

Koulutuksen kokonaispituus on kolme vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa. Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen tulee perustua hyväksytyyn koulutussopimukseen.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääainekoulutus

Pääaineeseen keskittyvä koulutus käsittää vähintään kaksi vuotta kokonaiskoulutusajasta.

Koulutukseen kuuluu potilashoidon lisäksi säännöllistä toimipaikkakoulutusta 4–6 tuntia viikossa ja teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia vuodessa..

Toimipaikkakoulutus on pääasiassa säännöllistä luento- ja seminaariopetusta sekä omaehtoista opiskelua tutustumalla alan kirjallisuuteen. Lisäksi koulutukseen kuuluu säännöllinen osallistuminen suunterveyden tutkimusyksikön oman oppiaineen (karies- ja juurenhoito-oppi sekä lasten hammashoito) sekä valikoiden myös muiden oppiaineiden seminaareihin. Erikoistuvan hammaslääkärin tulee myös laatia vähintään kaksi *kirjallisuustutkielmaa tai osallistua aktiivisesti kahteen tutkimusprojektiin* ja perehtyä erikoisalan *opetukseen*.

Teoreettiseen koulutukseen voi kuulua valtakunnallisia erikoisalan koulutustilaisuuksia, lääkäri/hammaslääkäripäivien koulutustilaisuuksia sekä soveltuvin osin osallistumista lääketieteen lisensiaatin tutkintoon sisältyviin perusopintoihin. Lisäksi koulutuksen teoriaosaksi suositellaan jatkokoulutusaikana osallistumista kansainvälisiin lasten hammashoidon kongresseihin (esim. EAPD, IAPD, IADH).

Sivuainekoulutus

- Koulutusohjelmaan tulee kuulua pääainetta tukevia ja täydentäviä sivuaineopintoja koulutuksen vastuuhenkilön kanssa erikseen sovittavalta alueelta
- Lasten hammashoidon kannalta keskeisiä sivualueita voivat olla esim. ortodontia, parentafysiologia, parodontologia, radiologia tai suun limakalvosairaudet.
- Erikoistuva hammaslääkäri hoitaa ko. sivualueen potilaita ja suorittaa ko. sivualueen kuulustelun sivuaineen erikoistumiskoulutuksesta vastaavan henkilön kanssa sovitun materiaalin pohjalta.

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi. Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

4. ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan henkilökohtainen opintosuunnitelma (HOPS) koskien pää- ja sivuosa-aluetta. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä lokikirjaa, joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehittymistään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KLINIISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Parodontologia

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Pekka Ylöstalo, pekka.ylostalo(at)oulu.fi

TAVOITTEET

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäri, joka kykenee toimimaan alansa erikoishammaslääkärin tehtävissä siten, että hän:

- tuntee parodontologian alaan kuuluvien sairauksien epidemiologian, etiologian ja patogeneesin
- hallitsee parodontiumin ja sairauksien diagnostiikan
- tuntee yleissairauksien ja niiden hoitojen aiheuttamat altisteet parodontiumille ja vaikutukset yleisterveyteen
- hallitsee parodontaalisairauksien ehkäisyä, anti-infektiiviset toimenpiteet sekä parodontaalikirurgian mukaan lukien rekonstruktiviset toimenpiteet ja tavanomainen implanttikirurgia
- kykenee toimimaan erikoisalansa asiantuntijana terveydenhuollon henkilökunnan koulutuksessa
- omaa kokemusta moniammatillisesta ryhmätyöstä ja sen johtamisesta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

1. KÄYTÄNNÖN PALVELU

Koulutuksen kokonaispituus on kolme vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa. Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen tulee perustua hyväksytyyn koulutussopimukseen. Koulutukseen kuuluu vähintään yhden vuoden ja enintään yhden vuoden ja kuuden kuukauden yliopistosairaalajakso. Lisäksi koulutukseen voi sisältyä enintään yhden vuoden päätoiminen palvelu parodontologian hoitoon liittyvissä opetus- ja tutkimustehtävissä, kuitenkin siten, että päätoimisen parodontologian alalta suoritettavan tutkimuksen osuus on enintään kuusi kuukautta.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääaineenkoulutus

Pääaineeseen keskittyvän koulutuksen laajuus on vähintään kaksi ja puoli (2,5) vuotta kokonaiskoulutusajasta.

Koulutukseen kuuluu potilashoidon lisäksi teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia/vuosi seuraavasti:

Teoreettinen koulutus koostuu valtakunnallisista ja kansainvälisistä erikoisalan koulutustilaisuuksista tai muista soveltuvista koulutustilaisuuksista tai osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopintoihin.

Toimipaikkakoulutus käsittää kirjallisuuden referoiteja, seminaareja, tapausselostuksia ja demonstraatioita. Koulutuksessa käydään systemaattisesti läpi erikoisalan teoriapohjaa kirjallisuuteen perustuen. Toimipaikkakoulutusta kuuluu koulutukseen 4-6 tuntia viikossa

Lisäksi toimipaikkakoulutukseen sisältyy osallistuminen soveltuvin osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin.

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee laatia vähintään kaksi *kirjallisuustutkielmaa* ja antaa oman erikoisalansa *opetusta ja/tai täydennyskoulutusta*. Koulutukseen voi sisältyä myös parodontologian alan tutkimusta.

Pääainetta tukevia ja täydentäviä sivuaineopintoja tulee kuulua koulutukseen kouluttajan kanssa erikseen sovittavalta alueelta

Parodontologian sivuaineopintoja suorittava hoitaa ko. alueen potilaita ja suorittaa sivuaineen kirjallisen kuulustelun (oppikirja: Newman, Takel, Klokkevold, Carranza: Clinical Periodontology, uusin painos)

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi. Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

4. ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä lokikirjaa, joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkeriikouluustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

KLIINISEN HAMMASHOIDON KOULUTUSOHJELMA, Painotusala: Protetiikka ja parentafysiologia

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuuhenkilö ja kuulustelija

Professori Aune Raustia, aune.raustia(at)oulu.fi, 0294 48 5497

TAVOITTEET

Koulutusohjelman tavoitteena on kouluttaa erikoishammaslääkäri, joka kykenee toimimaan alansa erikoishammaslääkärin tehtävissä siten, että hän:

- hallitsee parentaelinten toimintahäiriöiden diagnostiikan ja hoidon
- kykenee suorittamaan alaan kuuluvat diagnostiset ja hoidolliset toimenpiteet
- hallitsee teorian ja kykenee suorittamaan purentaan kuntoutukseen tähtäävät proteettiset toimenpiteet
- omaa riittävät tiedot ja taidot erityisaluetta läheisesti sivuavilta hammaslääketieteen ja lääketieteen osa-alueilta
- kykenee toimimaan erikoisalansa asiantuntijana terveydenhuollon henkilöstön koulutuksessa
- omaa kokemusta moniammatillisesta ryhmätyöstä ja sen johtamisesta
- on perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

1. KÄYTÄNNÖN PALVELU

Koulutuksen kokonaispituus on kolme vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa. Yliopistosairaalan ulkopuolisen koulutuksen tulee perustua hyväksytyyn koulutussopimukseen. Koulutukseen voi sisältyä enintään yhden vuoden päätoiminen palvelu proteettiseen ja parentafysiologiseen hoitoon liittyvissä opetus- ja tutkimustehtävissä, kuitenkin siten, että päätoimisen protetiikan ja parentafysiologian alalta suoritettavan tutkimuksen osuus on enintään kuusi kuukautta.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Pääainekoulutus

Pääaineeseen keskittyvän koulutuksen laajuus on vähintään 2,5 vuotta kokonaiskoulutusajasta ja yliopistosairaalassa suoritettavan koulutuksen osuus on vähintään yksi vuosi ja enintään 1,5 vuotta. Yliopistosairaalaosuus sijoittuu pääsääntöisesti koulutusvaiheen loppuun.

Koulutukseen kuuluu potilashoidon lisäksi teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia/vuosi seuraavasti:

Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallisista ja kansainvälisistä erikoisalan koulutustilaisuuksista tai muista soveltuvista koulutustilaisuuksista tai osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopintoihin. Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallisista erikoisalan koulutustilaisuuksista, lääkäripäivien koulutustilaisuuksista tai osallistumisesta soveltuvin osin lääketieteen lisensiaattikoulutuksen perusopintoihin.

Toimipaikkakoulutus käsittää kirjallisuuden referoiteja, seminaareja, tapausselostuksia ja demonstraatioita. Koulutuksessa käydään systemaattisesti läpi erikoisalan teoriapohjaa kirjallisuuteen perustuen. Lisäksi toimipaikkakoulutukseen sisältyy osallistuminen soveltuvien osin hammaslääketieteen laitoksen muiden osastojen esitelmätilaisuuksiin ja potilasseminaareihin. Koulutukseen kuuluu toimipaikkakoulutusta 4-6 tuntia/viikko.

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee laatia vähintään kaksi *kirjallisuustutkielmaa* ja antaa oman erikoisalansa *opetusta ja /tai täydennyskoulutusta*. Koulutukseen voi sisältyä myös protetiikan ja/tai purentafysiologian alan tutkimusta.

Pääainetta tukevia ja täydentäviä sivuaineopintoja tulee kuulua koulutukseen kouluttajan kanssa erikseen sovittavalta alueelta. Protetiikan ja purentafysiologian sivuaineopintoja suorittava perehtyy ko. alueen potilashoittoon, osallistuu toimipaikkakoulutukseen ja suorittaa kirjallisen sivu-osa-alueen kuulustelun.

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi. Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

4. ARVIOINTI JA OHJAUS

Koulutettavan kanssa laaditaan koulutussuunnitelma. Koulutettava seuraa omaa kehitystään pitämällä lokikirjaa, joka kuvaa hänen tiedollista ja taidollista kehitystään. Koulutettava arvioi yhdessä ohjaajan tai koulutuksen vastuuhenkilön kanssa puolivuositain miten koulutus on edennyt ja mihin tulisi kiinnittää huomiota jatkossa.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkeriikoulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

SUU- JA LEUKAKIRURGIA

6 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Dosentti Kai Sundquist, kai.sundquist(at)ppshp.fi, 040-5638482

TAVOITTEET

Koulutuksen tarkoituksena on antaa koulutettavalle riittävät tiedot ja taidot suu- ja leukakirurgian eri osa-alueilta, jotta hän saavuttaisi kyvyn kriittiseen, tieteelliseen tutkimukseen perustuvaan, itsenäiseen, ja kokonaisvaltaiseen työskentelyyn suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkärinä sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä. Suu- ja leukakirurgian opintojen lisäksi koulutuksessa perehdytään terveydenhuollon suunnitteluun, hallintoon, tutkimukseen, johtamiseen ja moniammatilliseen yhteistyöhön.

Koulutusohjelman suoritettuaan suu- ja leukakirurgian erikoishammaslääkärin tulee

- kyetä itsenäisesti toimimaan alansa erikoishammaslääkärin tehtävissä siten, että hän hallitsee erikoisalaansa kuuluvien elinten rakenteen ja toiminnan sekä sairauksien, vammojen ja kehityshäiriöiden diagnostiikan, ehkäisyn, hoidon ja kuntoutuksen niin yksilö- kuin väestötasollakin ja kykenee itsenäisesti laatimaan suu- ja leukakirurgisen potilaan hoitosuunnitelman
- hallita leikkausindikaatioiden ja leikkauskelpoisuuden arvioinnin sekä leikkausmenetelmän valinnan ja leikkausta edeltävän tutkimuksen ja hoidon
- suoriutua itsenäisesti suu- ja leukakirurgiaan kuuluvasta päivystyksellisestä sekä ei-kiireellisestä leikkaustoiminnasta
- hallita postoperatiivinen hoito ja suu- ja leukakirurgisen potilaan kuntoutus
- kyetä oman alansa suunnitteluun ja kehittämiseen
- osata arvioida hoidon tuloksia tieteellisin menetelmin
- olla perehtynyt ja osata hyödyntää niitä hammaslääketieteen ja lääketieteen osa-alueita, jotka sivuavat keskeisesti suu- ja leukakirurgiaa
- olla perehtynyt terveydenhuollon hallintoon

1. KÄYTÄNNÖN PALVELU

Koulutuksen kokonaispituus on kuusi vuotta. Koulutuksesta vähintään yhdeksän kuukautta tulee suorittaa terveyskeskuksessa. Koulutukseen sisältyy käytännön palvelun lisäksi teoreettisia opintoja ja täydentävää lääketieteen opiskelua. Mikäli koulutettavalla on suoritettuna kliinisiä lääketieteen lissensiaatin opintoja vähintään 145 opintopistettä, voidaan tällä korvata kahden vuoden käytännön palvelu.

Käytännön koulutus tapahtuu erikoistuvan hammaslääkärin virassa tai muussa koulutusyksikön erikoistumispalveluksi hyväksymässä virassa tai toimessa. Pääosa koulutuksesta palvelaan OYS:n hammas- ja suusairauksien klinikassa. Osa erikoistumisesta voidaan suorittaa koulutuksesta vastuussa olevan yksikön hyväksymissä muissa terveydenhuollon yksiköissä kuten keskussairaaloissa ja terveyskeskuksissa. Suu- ja leukakirurgian alan tutkimustyötä voidaan hyväksyä erikoistumiseen korkeintaan kuusi kuukautta.

Käytännön koulutus sisältää jatkokoulutettavan osallistumisen suu- ja leukakirurgiseen päivystykseen ja polikliiniseen toimintaan sekä itsenäisesti että avustavana leikkaajana osallistumisen keskeisiin suu- ja leukakirurgisiin toimenpiteisiin ja hoitoihin, joista koulutettava pitää erillistä lokikirjaa.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS JA TOIMIPAIKKAKOULUTUS

Teoreettinen koulutus voi koostua valtakunnallisista/koulutusyksikön ulkopuolisista suu- ja leukakirurgian ja sitä sivuavien erikoisalojen koulutustilaisuuksista ja koulutuspäivien tilaisuuksista. Koulutukseen kuuluu teoreettista koulutusta keskimäärin 40 tuntia/vuosi. Erikoistuva pitää rekisteriä käymistään koulutustilaisuuksista ja suunnittelee koulutuksen yhdessä vastuukouluttajan kanssa.

Koulutukseen kuuluu myös vuosittain vähintään yhden laajan *kirjallisuuskatsauksen* laatiminen.

Erikoistuvan hammaslääkärin tulee osallistua myös säännölliseen *toimipaikkakoulutukseen* 4-6 tuntia/viikko. Koulutus sisältää osallistumista oman klinikan järjestämiin seminaari- ja opetustilaisuuksiin ja potilasseminaareihin.

3. TÄYDENTÄVÄ LÄÄKETIETEEN OPISKELU

Erikoistuva osallistuu soveltuvin osin lääketieteellisen tiedekunnan kliinisten kurssien opetukseen. Tämä osa erikoistumista suunnitellaan yhdessä vastuukouluttajan ja erikoistuvan kesken. Erikoistuva pitää lokikirjaa täydentävästä lääketieteen opiskelusta.

4. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi. Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www.oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

5. ARVIOINTI JA OHJAUS

Erikoistuva hammaslääkäri laatii yhdessä koulutuksen vastuuhenkilön kanssa koulutuksen alussa henkilökohtaisen oppimissuunnitelman, joka sisältää sekä käytännön koulutuksen, teoreettisen koulutuksen että täydentävän lääketieteellisen koulutuksen jaksot. Suunnitelmaa tarkennetaan opintojen edetessä. Oppinen on nousujohteista ja sitä arvioidaan säännöllisin väliajoin sekä tutorin että erikoistuvan toimesta. Arvioinnin tukena käytetään kliinisiä ja teoreettisia opintosuorituksia sisältävää lokikirjaa sekä erikoistuvan ja ohjaajien täyttämää arviointilomaketta.

6. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.

TERVEYDENHUOLTO

3 vuoden koulutusohjelma

Vastuhenkilö ja kuulustelija:

Professori Jorma Virtanen, jorma.virtanen(at)oulu.fi, puh. 0294 48 5584

TAVOITTEET

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärin tulee hallita seuraavat asiakokonaisuudet

- terveyden, sairauden ja sosiaalisen ympäristön kehityssuunnat Suomessa ja maailmalla sekä näiden vaikutukset omaan toimintaympäristöön
- terveydenhuollon toimintatapojen perusteena olevan tieteellisen tiedon karttumisprosessi sekä tutkimustiedon kriittinen arviointi, soveltaminen ja tuottaminen oman toimintaympäristön tarpeisiin
- terveydenhuollon suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin peruseriaatteet
- terveydenhuollon säädökset ja etiikka
- sosiaali- ja terveydenhuollon moniammatillinen johtaminen
- sosiaali- ja terveydenhuollon taloudelliset kysymykset

Erikoistumiskoulutukseen liittyvä pakollinen moniammatillinen johtamiskoulutus voidaan sisällyttää henkilökohtaisessa oppimissuunnitelmassa sekä käytännön palveluun että teoreettiseen koulutukseen.

1. KÄYTÄNNÖN PALVELU

Koulutuksen kokonaispituus on kolme vuotta, josta vähintään puolet tulee suorittaa yliopistosairaalan ulkopuolella ja tästä ajasta vähintään yhdeksän kuukautta terveyskeskuksessa.

Terveydenhuollon erikoishammaslääkärikoulutus suoritetaan yliopiston hyväksymässä toimessa tai tehtävässä.

Terveydenhuollon koulutusohjelman käytännön koulutus sisältää toimimisen terveydenhuollon suunnittelu-, seuranta- ja arviointitehtävissä koulutusohjelman vastuhenkilön kanssa erikseen sovitavissa organisaatioissa (esim. yliopisto, sosiaali- ja terveysministeriö, terveyskeskus). Käytännön koulutukseen liittyy toimipaikkakoulutus, joka sisältää osallistumisen organisaatioiden säännölliseen toimintaan kuten kokouksiin, seminaareihin ja koulutustilaisuuksiin. Käytännön koulutuksen laajuus on 83 opintopistettä.

2. TEOREETTINEN KOULUTUS

Teoreettisten opintojen tavoitteena on perehdyttää koulutettava terveydenhuollon hallinto- ja asiantuntijatehtävissä tarvittaviin tietoihin, taitoihin ja niiden soveltamiseen. Opinnot valitaan niin, että ne muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden, joka rakentuu oppijan aiemman tiedon ja kokemuksen sekä tavoitteiden mukaan. Erityisesti perehdytään tiedon hankintaan ja kriittiseen arviointiin, omaa toimintaympäristöä koskevan tiedon tuottamiseen, menetelmäopintoihin, hallintoon, johtamiseen,

suunnitteluun sekä eettisiin ja taloudellisiin kysymyksiin. Teoreettisia opintoja tulee olla vähintään 90 opintopistettä, joihin sisältyy opinnäytetyö, joka on laajuudeltaan 23 opintopistettä.

3. JOHTAMISKOULUTUS

Koulutukseen sisältyy 10 opintopisteen laajuinen johtamiskoulutus, jonka erikoistuva voi halutesaan laajentaa 30 opintopisteen lähijohtajakoulutukseksi. Lisätietoja johtamiskoulutuksesta: <http://www oulu.fi/ltk/opiskelu/jatkokoulutus/johtamiskoulutus>

4. ARVIOINTI JA OHJAUS

Erikoistuva hammaslääkäri laatii koulutuksen alussa henkilökohtaisen oppimissuunnitelman, jota tarkennetaan opintojen edetessä. Henkilökohtaisen oppimissuunnitelman pohjana ovat erikoistuvan ja kouluttajan yhdessä asettamat tavoitteet koulutukselle. Oppimista arvioidaan asetettujen tavoitteiden pohjalta säännöllisin väliajoin, kuitenkin vähintään vuosittain. Arvioinnin tukena käytetään säännöllisesti päivitettävää oppimispäiväkirjaa. Erikoistuva hammaslääkäri arvioi myös saamaansa koulutusta ja sen toimivuutta.

5. VALTAKUNNALLINEN KUULUSTELU

Valtakunnallisen erikoislääkärikuulustelun kuulusteluvaatimukset on koottu erilliseen tiedostoon, joka löytyy Helsingin yliopiston [internet-sivuilta](#).

Kuulustelussa noudatetaan aina viimeisimpiä kuulusteluvaatimuksia, riippumatta siitä minä vuonna erikoistuja on opinto-oikeutensa saanut.